

ТВОРЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ
«ТЕХНОЛОГІЇ ОПТИМАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ»

CREATIVE UNION
“TECHNOLOGIES OF OPTIMUM
PERSONALITY DEVELOPMENT”

ЗВІТ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ

REPORT ON THE ACTIVITY

УСПІШНИХ
РОКІВ
10
УСПІШНИХ
КРОКІВ

Кіровоград / Kirovohrad
2009

ЗМІСТ

ЗМІСТ

Звернення до читача	1
I. Про нас	3
II. Напрямки діяльності	4
• Впровадження гендерних технологій	5
• Розвиток громад	7
• Аналіз публічної політики	9
• Євро- та євроатлантична інтеграція	11
• Просвіта виборців	13
III. 10 найуспішніших кроків ТО «ТОРО»	15
IV. ТО «ТОРО» в цифрах	19
V. Наші найближчі плани	21
VI. Послуги ТО «ТОРО»	23
VII. Наші партнери	33

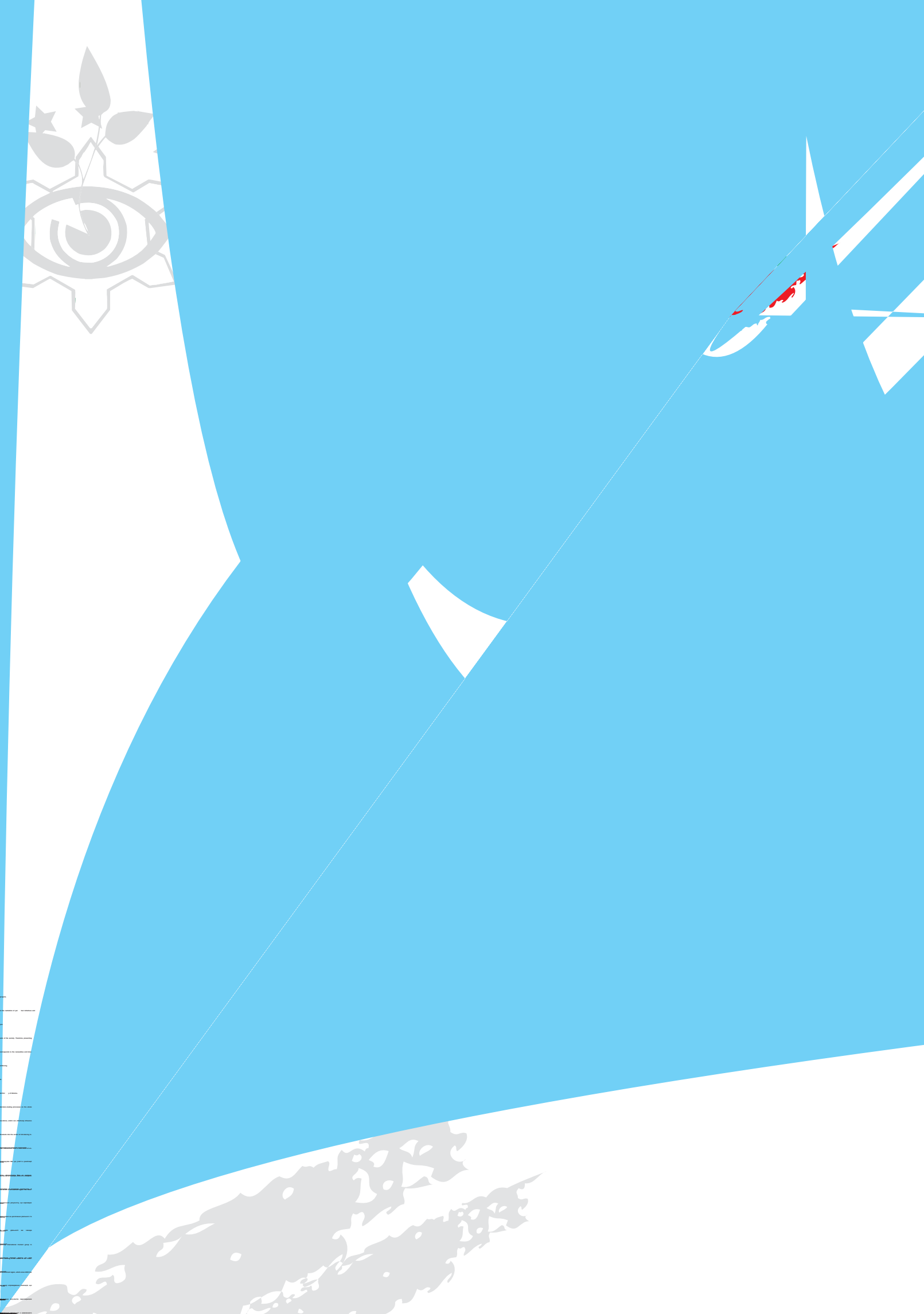
CONTENTS

Addressing the reader	1
I. About us	3
II. Activity areas	4
• Introducing gender technologies	6
• Community development	8
• Public policy analysis	10
• European and Euro Atlantic integration	12
• Electors' education	14
III. 10 most successful steps of TORO	16
IV. TORO in numbers	19
V. Our nearest plans	22
VI. TORO services	24
VII. Our partners	33

Видання цієї брошури стало можливим завдяки фінансовій підтримці, наданій Фондом імені Стефана Баторія (Республіка Польща, Варшава).
Викладені думки є виключною компетенцією Творчого об'єднання «ТОРО»

Publishing of this brochure is possible thanks to the financial support granted by Stephan Batory Foundation (Republic of Poland, Warsaw).
The information is solely competence of Creative Union "TORO".

It is well-known that there are many stereotypes as for the role of man as a father. Some ethnographers claim that father's function in children upbringing is limited to punishment. Anthropologist Marharet Mid sarcastically pointed out that "a father is a biological necessity and a social accident". Freud gives a man one of the main roles in forming psychological and sexual development of a person, but he objects that there is any influence of the father on the child less than 2 years of age.

Few can object to the importance of the mother in the life of a child. But we are sure that the father is of the same importance to the child as the mother. We stand for men's right to be next to the child starting from the very first minutes of its life. To be a good father is natural!

We call such an activity "introducing gender technologies among men".

6

People's voice

«Imagine a multifamily house with 4 flats on each floor. Based on statistics, a man under 35 years who has left his wife and a child lives in one of these flats on every floor.

Oleksii Khmara,

Coordinator of the Dad schools network

Our achievements

Kirovohrad region is one of the few regions in Ukraine, where there is a program of preparing men for partner childbirth and responsible fatherhood. Its name is "Dad school (School of young dads)". The program was started in 2005 and is administered by TORO.

People's voice

«Here I am interested in everything: starting from mode of life to sex. I realize that in order to be a father one should learn. The same concerns living in a family. I have never had neither of the experiences. Even more to it, half a year ago I didn't expect to become a father and a husband. So, now I learn all these things with the other men like me in the Dad school".

Volodymyr Chystyakov,

Dad school participant, Kirovohrad

How do we do it!

The work of dad schools goes through training men in one of the groups of young dads. A group generally involves from 6 to 15 men who either are getting ready to become fathers, or have already become ones. One of the consultants of dad school who already has his own children works with the group of men. All in all dad school participants attend 4 classes, which give them knowledge on partner child delivery and the role of a man in it, peculiarities of sexual relations with the wife in the pre- and after- birth periods; right choice of child nutrition, items of hygiene and clothes, as well as other accessories. Here, without being ashamed, men can tell each other of their fears, admit lack of confidence and feel each other's support.

To be a father is real happiness. We will make you happy!

How do we do it!

- Since 2006 on the initiative of TORO, Kirovohrad region has been celebrating Father's Day. The whole region takes part in the celebration.
- In 2007 on the order of Kirovohrad Regional State Administration we conducted a research "Gender portrait of Kirovohrad region". Its results became a basis of the Regional program of establishing gender equality for 2008-2012.

Dad school today is:

- around 370 graduate men;
- 5 basic dad schools in Kirovohrad region;
- initiative groups in 8 regions of Ukraine;
- more than 100 information materials in media annually;
- participation in partner childbirth of 80% of dad schools graduates;
- constant regional program "Dad school (School of young dads)";
- support of the activity by the authorities, business-organizations and active community;
- recommendation of the Ministry of Family, Youth and Sport of Ukraine to support DS as an effective form of preventing violence in young families

Передусім активізуємо громаду на вирішення її власних проблем.

Ми горді з того, що разом з представниками різних соціальних груп Кіровограда, області, а подекуди й України, змогли спричинити реальні зміни в житті громад.

Зокрема, ми навчили багатодітні родини Кіровограда на рівних вести діалог із чиновниками міської ради, передали громадським активістам з усієї Кіровоградської області технологію незалежного моніторингу дій органів влади, допомогли абітурієнтам всієї України вступати до навчальних закладів без використання корупційних схем.

Це лише частина щоденної роботи, яку ми виконуємо для розвитку громадської активності.

Ми фінансуємо важливі ініціативи громади.

Вже впродовж трьох років ТО „ТОРО” надає фінансову підтримку ініціативним групам та громадським організаціям на вирішення актуальних проблем малих громад. Для цього ми проводимо конкурс міні-грантів. І хоча зазвичай розмір грантової підтримки на виконання одного проекту не перевищує 1 тисячі доларів, участь у нашому конкурсі вже взяли 35 конкурсанти, 17 з яких отримали підтримку на втілення власних ідей.

Показово, що на кожную інвестовану в рамках конкурсу малих проектів гривню додатково було залучено 1,89 грн.

Голос народу

В обществе наметился ветер перемен. Снежный ком уже покатился и наша деятельность, я надеюсь, превратит его в лавину. И тут важно задать правильное направление. Спасибо ТОРО, что они в этом помогают.

Елена Голуб, многодетная мать

The concept "community" for us is not just an arithmetical sum of people who dwell at some territory, but it's a group of personalities. Therefore, we constantly look for active citizens, whom we help to realize their right to control activities of the authorities, which concern lives of citizens, on all the issues without exception. A lot of active people, who have useful ideas for the society and the desire to fulfill them, live among us. Instead, very often they lack knowledge or support. That's why we teach representatives of local community to effectively interact with the authorities, we also teach them mechanisms of community participation in decision-making processes, as well as resources search.

Our achievements

During our relatively short activity we have managed:

- To help different social groups to establish effective communication with the authorities at the level of the city, district, region and Ukraine;
- To attract in Kirovohrad region as social investments more than 1,5 million hryvna;
- To show representatives of small communities advantages from the active participation in development and realization of state policy;
- To help community activists of Kirovohrad region to fulfill more than 20 socially relevant ideas, which touched more than 10 thousand Kirovohrad residents;
- To create the team of professional coaches and experts, which are capable of training the community in the following areas: development of civic activity – "Basics of self-organization", "Team work", "Basics of fund raising", "Social projects development", "Strategic planning", "Promoting civic organizations", "Leader's competence in social work", "Organization and conducting information campaigns", "Project management", participation of the community in governing – "Planning of community monitoring campaigns", "Community participation in public administration", "Community work", "Community leadership", "Realization of the citizens right to information access", "Planning and realization of advocacy campaigns", "Effective negotiations"; documents analysis – "Basics of conducting social surveys", "Writing analytical reports", "Writing business papers/business correspondence"; gender – "Organization of dad schools work (schools of young dads)", "Gender equality basics".

People's voice

Wind of change has appeared in the society. The snow ball has already started rolling and our activity, in my hope, will transform it into an avalanche. And here we have to choose the right direction. I thank TORO for their help in this.

Elena Holub, mother of many children

Why do we do it?

Nobody, but for ourselves, knows our problems better than us. But their solution very often depends not only on us, but also on their understanding and support by the community. Therefore, as we involve others into taking socially-significant decisions, we make each of them stronger, more professional and more confident.

How do we do it!

First of all we activate the community to solve its own problems.

We are proud of the fact that together with the representatives of Kirovohrad city, region, and sometimes even Ukraine, we have managed to cause real changes in the life of the communities.

Namely, we have taught Kirovohrad families with many children to conduct dialogue with the officials of city council, we have given to civic activists from the whole Kirovohrad region technology of independent monitoring of the authorities activities; we have helped university entrants of all Ukraine to enter educational establishments without using corruption schemes.

This is only a part of everyday work, which we do to develop civic activity.

We fund important community initiatives.

For already 3 years TORO has been providing the initiative groups and civic organizations with the financial support for solving urgent problems of small communities. With this aim we conduct contest of mini grants. Although the amount of grant support for fulfilling one project is usually not more than 1 thousand US dollars, 35 contestants have already taken part in our contest, 17 of them have obtained support for realizing their own ideas.

It is significant that for each invested in the framework of the contest hryvna, additionally 1,89 hryvna was invested.

For initiatives in this area TORO has attracted 344,4 thousand hryvna

«European integration – is first of all process of substantial structural reforms inside the country, the final aim of which is improvement of the welfare of Ukrainian people».

*Jose Manuel Barroso,
Head of the European Commission*

12

Thanks to TORO, the first and currently the only Forum of regional elite “Problems of adapting regional policy to EU standards” was held in Kirovohrad region in 2005. 150 persons took part in the event, among them heads of international organizations and central authorities of the Republic of Poland.

On the initiative of the organization a thematic radio program “Kirovohrad region – European region” was started at regional radio in 2006. Its guests were civic leaders of pro-European organizations, experts in European and Euro-Atlantic integration, and officials of regional authorities. Kirovohrad region is one of the few regions in Ukraine, where 3 non-governmental organizations – partners of Batoriya Fund have been working simultaneously for more than 3 years. Support of European cravings of Ukraine is one of the priority activities for this Fund. TORO is one of the three partner-organizations of the Fund.

As all Ukrainians we are worried about the question of our own security and the way of its organization. Today the state doesn't have sufficient resources to guarantee its independence and has to fulfill the will of military strong neighbours. Therefore, Ukraine has to choose one of the models of collective security, which would provide for its independence. In our opinion NATO forces is such a guarantor.

Adoption of governmental decisions rarely occurs spontaneously or under the influence of emotions. Very often a lot of information is needed for their adoption. The issue of introducing European standards and procedures is not an exception in this case. Therefore, officials who take these decisions should have opportunity to get this information. It's good, when such information can be provided by its direct carriers – officials and experts of European structures, which function in Ukraine and abroad.

That's why TORO organized contacts between officials, civic activists and journalists of Ukraine and European countries. We do it through organizing master-classes and internships in the areas:

- European model of distributing powers among state and local authorities;
- role of NGOs in solving problems of local communities (based on the EU example);
- European education in higher school;
- European educational programs in secondary school;
- problems of local communities (based on the EU example).

More than 300 active Kirovohrad residents became their participants.

Україна має чудову можливість демократичним шляхом оновлювати владу на всіх її рівнях, починаючи від сільського голови і до Президента. Разом з тим, не варто забувати, що, голосуючи, громадяни тим самим на 4-5 років фактично ввіряють політикам можливість кардинально впливати на власне життя. А значить, поінформованість виборця щодо своїх прав та обов'язків, свідомий вибір виборця, відповідальність за свій вибір та демократичність самого волевиявлення є як ніколи актуальними для України передумовами.

Ми не хочемо і не можемо впливати на політичні симпатії українців, але ми можемо допомагати українцям бути відповідальними, добре інформованими та свідомими виборцями.

Це цікаво!

Зазвичай у демократичних країнах під час виборів голосує трохи більше 50 % виборців, у середньому – 60-65 % громадян. На виборах Президента України 2004 року активність виборців становила 74,92%, у другому турі – 80,85 % виборців.

За повідомленнями міжнародної місії спостереження ENEMO серед усіх чотирьох повторних виборів міських голів, які відбулися протягом листопада 2006 року, „найбільш проблематичними виявилися вибори в Кіровограді”. На них голосами трохи менше 7000 кіровоградців (із 180 тисяч виборців, що проживає в місті), Кіровоградським міським головою було обрано першого в незалежній Україні мера-комуніста.

Чому так?

Найбільш поширеними причинами пасивності виборців є їх недовіра до всіх кандидатів і до влади загалом, висловлення таким чином пасивного протесту населення проти антидемократичного законодавства, конкретних рішень інститутів влади, економічних реформ тощо.

Чому ми цим займаємося?

Спостереження за виборами в Україні протягом останніх десяти років показали, що багато порушень відбувається через елементарне незнання як виборцями, так і членами комісій норм законодавства. Не меншою проблемою є й байдужість виборців, які часто, зневірившись у діяльності органів влади, просто ігнорують день голосування, даючи тим самим можливість для маніпуляцій під час волевиявлення.

Своє завдання ми вбачаємо у формуванні свідомого ставлення до виборів всіх учасників виборчого процесу.

Наші досягнення

На виборах 2006 року активність першокурсників трьох обраних ТО „ТОРО” вищих навчальних закладів Кіровограда досягла 85% проти традиційних 33 %.

При підготовці до третього туру виборів Кіровоградського міського голови в лютому 2007 році (вибори так і не відбулися) 8000 виборців Кіровограда були поінформовані їхніми власними дітьми про важливість участі в голосуванні та були готові прийти на дільниці.

З метою надання допомоги кіровоградцям в організації ефективного діалогу з новообраною у 2007 році владою, ТО „ТОРО” видало та поширило 3000 кишенькових брошур „Довідник активного кіровоградця”.

Як ми це робимо!

Україна має одну доволі цікаву традицію проведення виборів – практично всі вони відбуваються за новою редакцією закону „Про вибори ...”

У таких умовах завжди знайдеться та чи інша категорія виборців, які виявляться невідповідними до нововведень у виборчому законодавстві. Як приміром студенти-першокурсники під час виборів 2006 року, які вперше у своєму житті мали голосувати на одночасних виборах до Верховної та місцевих рад, отримавши на руки по п'ять півметрових бюлетенів. А значить, вірогідність того, що ці люди не прийдуть на виборчі дільниці та не будуть це робити в подальшому є вкрай високою.

Саме для таких груп виборців ТО „ТОРО” організовує нестандартні просвітницькі кампанії, з тим, аби долучити виборців до голосування та допомогти їм розібратися у хитросплетіннях виборчих процедур.

Вибори – це чудова можливість для Творчого об'єднання „ТОРО” проявити свій креатив, реалізуючи нестандартні просвітницькі кампанії за участі різних соціальних груп.

Разом з тим, організація завжди залишається політично нейтральною та не бере участі в агітації за того чи іншого кандидата або політичну силу.

Usually, slightly more than 50% of electors vote at the elections in democratic countries, in average – 60-65% of the citizens. At the elections of the President of Ukraine in 2004 the activity of electors comprised 74,92% and in the second round – 80,85% of the electors.

According to the report of international observatory mission ENEMO among all the 4 repeated elections of city mayors, which took place in November 2006, the ones in Kirovohrad turned out to be the most problematic. At these elections the first mayor-communist in the history of independent Ukraine was elected as the mayor of Kirovohrad by the votes of slightly less than 7000 Kirovohrad residents (from 180 thousand electors who live in the city).

The most widespread reasons for the passiveness of the electors is the lack of trust to all the candidates and the authorities in general, it's the passive protest of the population against anti-democratic legislation, concrete decisions of power institutions, and economic reforms, etc.

Observation over the elections in Ukraine during the last 10 years showed that a lot of violations take place due to simple lack of knowledge of the legislation norms both by electors and members of commissions. Another big problem is indifference of the electors who having lost trust in the activity of the authorities just ignore the Election Day by this giving the opportunity for manipulations during expression of the will.

We see our task in forming conscious attitude of all the participants of the election process towards the elections.

Ukraine has quite an interesting tradition of conducting elections – almost all of them take place according to the new version of the law “On elections...”

In such conditions there is always a category of electors who turn out to be unprepared to the innovations in the election legislation. As an example, first-year students during the elections of 2006 who were supposed to vote for the first time in their lives at the simultaneous elections to the Verhovna Rada and local councils got 5 bulletins with the half meter length. And it means that there is very high possibility that these people won't come to election offices and won't do it later on.

TORO organizes non-standard education campaigns for such groups of electors in order to get the electors involved and help them get an understanding of the complicated voting procedures.

Elections are a great opportunity for TORO to express its creativity by realizing non-standard education campaigns with the participation of different social groups.

At the same time the organization always remains politically neutral and doesn't take part in agitation for any of the candidates or political force.

III. 10 НАЙУСПІШНІШИХ КРОКІВ ТО «ТОРО»

1 Коод а і ага о а іо а ого по е еже а в уп о а па іс до в х ав а х а адів У аї вт одовж 2008-2009 о ів

Громадський моніторинг вступної кампанії передбачав вивчення загального рівня організації та проведення вступної кампанії; виявлення можливих зловживань з боку представників навчальних закладів під час вступу, а також дослідження рівня прозорості та відкритості роботи навчальних закладів. Спостереження здійснюється у 30 провідних вищих навчальних закладах з 14 регіонів України силами коаліції громадських організацій, до якої увійшли 12 місцевих організацій.

Основні результати моніторингу: вироблений та апробований інструментарій для проведення громадського спостереження за роботою приймальних комісій вищих навчальних закладів; налагоджена співпраця між організаціями-моніторами та керівництвом більшості регіональних ВНЗ; налагоджена конструктивна співпраця з МОН України; рекомендації по організації вступної кампанії враховано профільним департаментом МОН; інформацію про моніторингову кампанію поширили понад 20 теле- та радіокомпаній, 40 друкованих ЗМІ та 50 Інтернет видань.

2 Не а еж г о ад о і о г і ого о до ов е ді е Кі овог ад у 2007-2008 о ах

Обласне управління сім'ї та молоді суттєво покращало власний менеджмент в організації тендерів по закупівлі оздоровчих послуг, а також в організації самого оздоровлення. Завдяки зусиллям громадських активістів внесено зміни до Обласної програми оздоровлення дітей, які у тому числі передбачають проведення щорічної незалежної оцінки програми.

Окрім того, в кожному районі Кіровоградщини з'явилися підготовлені громадські активісти, здатні на належному рівні самостійно проводити громадський моніторинг діяльності органів виконавчої влади.

3 О га і а і обо Ме ежі а о і (і о од х а у ів) ех о огії підго ов о ові ів до под уж ого ж а відповіда ого ба ів ва

На Кіровоградщині діє Мережа з п'яти тато-шкіл, випускниками якої вже стали понад 370 чоловіків. 80% з них в подальшому були присутні на пологах. У 8 регіонах України з'явилися ініціативні групи по створенню тато-шкіл.

Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту рекомендує своїм структурним підрозділам використовувати досвід тато-шкіл як ефективну форму загибання насильству в молодих сім'ях.

4 А ві а і г о ад х і і а в а Кі овог ад і е е о га і а і о у у а х по е ів д еу дов хо га і а і а і і а в х г уп об а і

Впродовж 2007-2009 років учасниками конкурсу стали 35 організацій та ініціативних груп, з яких 17 отримали фінансову підтримку на суму 68,5 тисяч грн. Разом з тим, переможцями конкурсу додатково було залучено у вигляді фінансових та нефінансових ресурсів понад 120 тисяч грн. Це означає, що на кожну інвестовану в рамках конкурсу гривню грантери додатково змогли залучити 1,89 грн.

Усі кошти були вкладені у вирішення найактуальніших проблем малих громад Кіровоградщини. При цьому представники цих громад виступили активними учасниками підтриманих малих проектів.

5 П оведе а па ії по і о у ва а е е і а Кі овог ада п о пе еваг а едо і відв о а еп е д ді е ві о до 10 о ів

Кампанія розпочалася ще за півроку до сумнозвісних подій, викликаних загибеллю після вакцинації учня краматорської школи. Кампанією було охоплено 8 тисяч кіровоградців, у сім'ях яких є діти віком до 10 років. Резонанс, викликаний кампанією, показав, що кіровоградці потребують повної та об'єктивної інформації про вакцини і щеплення.

Громадськістю Кіровограда вперше було зібрано 1500 підписів за ініціювання громадських слухань з метою обговорення Порядку інформування громадськості про переваги й недоліки від використання щеплень, розробленого громадськими експертами. Слухання були проведені, проте міська влада Кіровограда не врахувала їх результати ніби то через те, що кількість зібраних підписів була вдвічі меншою за потрібну. Проте, резонанс, викликаний кампанією, змусив медичні установи міста розмістити інформацію про вакцини та щеплення, яка не носила агітаційного характеру, а в батьків почали питати згоду на проведення щеплення їх дітям.

6 С во е у овд о в у о га ів а оо га і а ії а е е і а Кі овог ада е е о га і а ії обо Це у ов у о а ої де б а ії

Внаслідок ініціативи в Кіровограді з'явився консультативно-методичний центр для органів самоорганізації населення, що постійно надає підтримку активістам міста Кіровограда.

III. "10 MOST SUCCESSFUL STEPS OF TORO"

1 Coordination of national public monitoring of the entrance campaign to higher educational establishments of Ukraine during 2008-2009

Public monitoring of the entrance campaign presupposed studying general level of organization and conducting of the entrance campaign; defining possible abuses by representatives of educational establishments during entering, as well as studying transparency and openness level of the work of educational establishments. Monitoring is conducted in 30 leading regional higher educational establishments from 14 regions of Ukraine by the effort of the coalition of civic organizations, which included 12 local organizations.

Key results of monitoring: developed and approbated tools for conducting civic observation over the work of entrance commissions of higher educational establishments; established cooperation among organizations-monitors and the heads of the majority of regional higher educational establishments; established constructive cooperation with the Ministry of Education and Science of Ukraine; recommendations on organization of the entrance campaign are taken into consideration by the special department of the Ministry of Education and Science; information on the monitoring campaign was spread by more than 20 TV and radio companies, 40 printed media and 50 internet publications.

2 Independent civic monitoring of children summer recreation of Kirovohrad region in 2007-2008

Regional department of family and youth has sufficiently improved its organization management of tenders on buying recreation services, as well as in organization of recreation itself. Due to efforts of civic activists, changes were introduced in the Regional program of children recreation, which include annual independent program assessment.

Besides, prepared civic activists appeared in each district of Kirovohrad region; they are capable of independently conducting civic monitoring of the activity of executive authorities at a due level.

3 Organization of the work of the Network of Dad schools (schools for young dads) as a technology of preparing men for marital life and responsible fatherhood

The Network of 5 Dad school works in Kirovohrad regions, its graduates have already become more than 370 men. 80% of them were further present at delivery. Initiative groups on creation of dad schools appeared in 8 regions of Ukraine.

The Ministry of Ukraine of Family, Youth and Sport recommends its structural departments to use the experience of dad schools as an effective form of preventing violence in young families.

4 Activization of civic initiatives in Kirovohrad region through organizing the contest of small projects for NGOs and initiative groups of the region

In the course of 2007-2009, 35 organizations or initiative groups became participants of the contest, 17 of them got financial support in the amount of 68,5 thousand hryvna. At the same time the winners of the contest additionally attracted in the form of financial or non-financial resources 120 thousand hryvna. It means that for each hryvna invested in the framework of the contest, grant-takers could additionally attract 1,89 hryvna.

All the funds were invested in solution of the most urgent problems of small communities of Kirovohrad region. Therefore representatives of these communities came up as active participants of the small projects, which had been supported.

5 Conducting an information campaign for the population of Kirovohrad on the advantages and disadvantages of using vaccination for the children under 10 years

The campaign started half a year before the notorious events, caused by the death of a student of a Kramatorsk school after vaccination. The campaign covered 8 thousand Kirovohrad residents, the families of who have children under 10 years. The response to the campaign showed that Kirovohrad residents need full and objective information on vaccines and vaccination.

The community of Kirovohrad for the first time collected 1500 signatures for initiating civic hearings with the aim of discussing the Order of informing the community on the advantages and disadvantages of using vac-

III. 10 НАЙУСПІШНІШИХ КРОКІВ ТО «ТОРО»

Показово, що за неповний рік роботи Центру, в місті виникло близько 10 ініціативних груп громадян, які розпочали роботу по створенню органів самоорганізації на базі гуртожитків міста.

Не менш важливим результатом стала розробка громадськими активістами проекту Положення про систему органів самоорганізації населення в місті Кіровоград. Положення пройшло експертне обговорення, отримало схвальні відгуки експертів та громадськості, натомість не було підтримане міською владою. У даний час ведеться адвокасі-кампанія на підтримку прийняття міською радою розробленого документу.

7 Вивчення особливостей реалізації гендерної політики на Кіровоградщині через проведення комплексного дослідження по складанню гендерного портрета Кіровоградської області

Результати першого на Кіровоградщині комплексного дослідження виявили можливі точки прикладання зусиль, необхідних для досягнення гендерного рівноправ'я в регіоні. Дослідження показало, що здійснювана на Кіровоградщині гендерна політика потребує суттєвих коректив. Показово, що результати дослідження лягли в основу Обласної програми утвердження гендерної рівності на 2007-2012 роки, що у 2007 році була затверджена депутатами Кіровоградської обласної ради.

8 Забезпечення реалізації прав представників багатодітних родин Кіровограда через налагодження ефективного діалогу між багатодітними родинами та органами місцевого самоврядування міста Кіровограда

Ініціатива змогла об'єднати зусилля понад 300 найактивніших представників багатодітних родин міста Кіровограда, які пройшли відповідне навчання на серії семінарів та тренінгів. Підготовлені активісти змогли самостійно провести соціологічне дослідження по виявленню найактуальніших потреб багатодітних родин міста та способів їх реалізації. За результатами дослідження активістами з багатодітних родин за участі громадських експертів було розроблено Програму підтримки багатодітних родин міста Кіровограда на 2008-2010 роки, що враховувала передусім реальні потреби цільової групи, а також містила вичерпний перелік способів задоволення цих потреб.

На жаль, програма не була підтримана депутатами міської ради, натомість основні її положення увійшли до нової редакції Закону України „Про багатодітні сім'ї”

9 До ідже еа ої па в ає одії о га ів і евого а ов дува і а Кі овог ад а о га і а і го ад ого у пі ва у в і е і а уа х п об е е о іа ої го ад

Дослідження носило комплексний характер та передбачало як опитування 80 громадських експертів, так і аналіз нормотворчої й практичної діяльності міської й районних в місті Кіровограді рад за останні 10 років. Дослідження показало, що у сфері взаємовідносин недержавних організацій (НДО) із органами місцевого самоврядування міста Кіровограда спостерігається недостатня інформаційна відкритість діяльності міської влади та її підрозділів; слабке і часто формальне залучення НДО до підготовки та прийняття суспільно значущих актів міської ради та її органів; несприятливі нормативно-правові та організаційно-технічні умови для діяльності створених НДО та утворення нових; громадськість у особі НДО майже позбавлена реальних важелів впливу на поточну діяльність міських служб.

З метою комплексного розв'язання цих та інших проблем громадськими експертами було розроблено проект Програми сприяння створенню і діяльності в місті Кіровограді громадських організацій та органів самоорганізації населення і залучення їх до прийняття управлінських рішень на 2009-2011 роки.

Програма пройшла попередній розгляд профільної комісії ради. Нині триває адвокасі-кампанія на підтримку прийняття програми Кіровоградською міською радою.

10 Фо ува е е п ого ав е до оупії у в х ав а х а адах Кі овог ада е е п оведе а па ії „По і , Ві від оупії”

Важливим результатом кампанії можна вважати той факт, що в усіх п'яти провідних навчальних закладах Кіровоградщини, охоплених ініціативою, з'явилися студентські активісти, готові реально протидіяти корупції у вузах, які вже мають необхідні знання та практичний досвід. Це важливо передусім через те, що, на жаль, для студентського загалу сьогодні більш прийнятним є використання корупційних схем при отриманні належних оцінок, аніж належне навчання.

Не менш важливим результатом стало те, що студенти за допомогою різних форм голосування самостійно сформували своєрідний рейтинг суспільної довіри з боку студентів до вузів Кіровограда, за результатами якого педагогічний університет студентським загалом було відзначено як „вуз суспільної довіри”. Окрім того, активістами було сформовано контактну базу викладачів вузів, які мають найвищі рейтинги суспільної довіри.

III. "10 MOST SUCCESSFUL STEPS OF TORO"

During less than a year of the work of the Center, more than 10 initiative group of citizens appeared in the city, they started work on the creation of self-organization organs on the basis of halls of residence of the city. Another important result was the development by the activists of the draft Program on the system of population self-organization organs in Kirovohrad. The Program underwent expert discussion, got positive remarks from the experts and the community, but wasn't supported by the local authorities. At present the advocacy-campaign is conducted for the support of adopting by the city council the developed document.

7 Study of the peculiarities of gender policy realization in Kirovohrad region through conducting complex research on creating gender portrait of Kirovohrad region

The results of the first in Kirovohrad region complex research showed possible points of putting effort, necessary for reaching gender equality in the region. The research showed that the gender policy performed in Kirovohrad region needs essential changes. The results of the research became the basis of the Regional Program of Establishing Gender Equality for 2007-2012, adopted by the deputies of Kirovohrad regional council in 2007.

8 Providing for the realization of the rights of representatives of families with many children of Kirovohrad through establishing effective dialogue between families with many children and local authorities of Kirovohrad

The initiative was able to unite the efforts of more than 300 most active representatives of families with many children of Kirovohrad who went through corresponding training at the series of seminars. The prepared activists were able to conduct sociological survey by themselves on defining the most urgent needs of families with many children of the city and the ways of their resolving. On the results of the research the activists from families with many children with the participation of civic experts developed a Program of Support of families with many children of Kirovohrad for 2008-2010, which took into consideration real needs of the target group, and also contained a comprehensive list of the ways of coming up to these needs.

Unfortunately, the Program was not supported by the Deputies of the city council, whereas its main provisions got into the new edition of the Law of Ukraine "On Families with many Children".

9 Research of the real practice of interaction of local authorities of Kirovohrad with the civil society organizations in solving urgent problems of territorial community

The research had a complex nature and presupposed questioning 80 civic experts, as well as analysis of the legislative and practical activity of city and district councils for the last 10 years. The research showed that in the sphere of interaction of CSO with the local authorities of Kirovohrad lack of information openness on the activity of local authorities and its departments is observed; weak and often formal involvement of CSO for preparing and adopting socially relevant norms of city council and its organs; unfavorable legal and organization-technical conditions for the activity of newly-created CSO and creation of new ones; the community in the face of CSO is almost devoid of real influence on the current activity of city services.

With the aim of complex solution of these and other problems civic experts developed the draft Program of assistance in creation and activity in Kirovohrad of civic organizations and population self-organization organs and their involvement into the decision-making process for 2009-2011.

The Program went through preliminary consideration by the special council commission. The advocacy campaign for the support of the adopting by Kirovohrad city council is now on.

10 Forming intolerant attitude towards corruption in higher educational establishments of Kirovohrad through conducting campaign "Space, free from corruption"

The important result of the campaign can be considered the fact that in all five leading educational establishments of Kirovohrad region, covered by the initiative, there appeared student activists ready to fight corruption in these establishments; they already have necessary knowledge and practical experience. This is important primary because now it is much more acceptable for students to use corruption schemes while getting independent marks rather than to study hard.

Another important factor was that the students with the help of different forms of voting independently formed a rate of social trust to the universities of Kirovohrad. Based on these results, the pedagogical university was assigned as a "university of social trust". Besides, the activists formed contact basis of university teachers who have the highest rates of social trust.

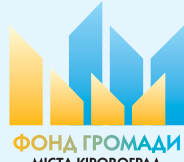

V. НАШІ НАЙБЛИЖЧІ ПЛАНИ

Починаючи з II півріччя 2009 року, Творче об'єднання „ТОРО” змінює стратегію та пріоритети своєї роботи. Натомість попередні напрацювання організації, розроблені ТО „ТОРО” соціальні технології будуть продовжувати діяти. Їх беруть на озброєння дуже фахові неурядові організації Кіровоградщини. Ці організації здійснюють координацію діяльності поміж собою.

Логотип організації		 АСОЦІАЦІЯ СПРИЯННЯ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ	 ФОНД ГРОМАДИ МІСТА КІРОВОГРАДА
Назва організації	Творче об'єднання „ТОРО”	КОО ВГО „Асоціація сприяння самоорганізації населення”	Фонд громади міста Кіровоград
Місія	Застосування демократичних процедур участі громадян у формуванні і реалізації державної політики на всіх її рівнях	Сприяння розвитку в Кіровоградській області руху самоорганізації населення як основи дієвого громадянського суспільства	Розвиток громадянського суспільства через поліпшення якості життя громади на основі розвитку та просування технологій соціальної стабільності
Напрямки діяльності	* участь громадськості у формуванні і реалізації публічної політики; * аналіз публічної політики; * представництво громадських інтересів; * протидія корупції на всіх рівнях.	* розвиток локальної демократії, * розповсюдження ідей самоврядування; * навчання громадських активістів з питань самоорганізації населення.	* розвиток і просування технології фонду громади на всіх рівнях * поліпшення життя громади міста Кіровоград * розвиток в Україні громадянського суспільства
Членство в об'єднаннях	Контактна група Transparency International в Україні www.transparency.org	Осередок ВГО „Асоціація сприяння самоорганізації населення” www.samoorg.com.ua	Кандидат на членство в Партнерстві фондів громад www.p-cf.ru
Контактна особа	Хмара Олексій, info@toro.org.ua	Краузе Наталія, kirovograd.samoorg@gmail.com	Волошина Алла, fond.gromady@gmail.com

Starting with the set of priorities of its work, the organization developed NGOs of Kirovohrad region to help each other.

Organization logo

Name of the organization

Mission

Applying democratic procedures of citizens' participation in forming and realizing state policy at all levels

Assistance in development in Kirovohrad region of population self-organization as a basis of effective civil society

Area of activity

- public policy analysis;
- Development of local democracy;
- Spreading the ideas of self-government;

Membership in Unities

Our mission – help local communities solve their problems on their own.

Major types of services, provided by TORO:

- grant programs administration (grant making);
- involving community to the process of decision making;
- organization and conduction of surveys;
- conduction of trainings and educational seminars;
- organization of advocacy campaigns, conduction of public monitoring;
- organization and conduction of public events of all levels (logistics and moderation).

Grant programs administration (grant making)

*„Good can bring harm, if it's not enlightened by clever mind”
Honoré de Balzac*

TORO effectively administrates grant programs while:

- has a clear vision of the problems of the region – therefore we support project applications, which solve real problems, which exist;
- has independent commission, which consists of experts who represent authorities, community, and business, - therefore objectively defines currency and effectiveness of the project;
- has effective channels of spreading information on the announced contest – therefore collects as many ideas as possible as for solving community problems, which correspond to its priorities;
- has the developed training and consultancy program for the participants of grant contests– therefore guarantees professional project implementation and solution of the implied problems;
- has clear and open system of evaluation of project results, reporting on project implementation and control over designated usage of grant funds.

24

We realize the necessity for informational provision of the community and donor as for project realization.

We know how to provide monitoring and project evaluation, visiting their organizations and participation in different events, which are conducted in the framework of grant projects.

We are skilled to increase level of public activity and involve the community into the solution of local problems.

We guarantee that granted funds will be effectively used in the legal framework and will bring evident long-lasting results for the society.

Experience

In the framework of partnership program with Stephan Batoriya Fund (Republic of Poland) TORO conducts contest of small grants for initiative groups and public organizations of Kirovohrad region. (2007-2009). 8 small grants were supported in year 2007 with the sum of 17500 hrn., 2008 – 5 small grants with the sum of 20000 hrn., in 2009 – 10 small grants will be supported with the attraction of both donors and local resources.

If you are interested in our services or you have additional questions, please, contact us:

*Oleksiy Khmara, TORO President,
tel. +38(0522)27-27-54, +38(0522)27-23-15, khmara@toro.org.ua
Nataliya Krauze, grant program manager,
tel. +38(0522)27-27-54, +38(0522)27-23-19,
krauze@toro.org.ua*

Організація та проведення соціологічних, моніторингових досліджень та громадської експертизи

*„Будьте реалистами – требуйте невозможного!”
Девіз учасників Французької революції 1968-го року*

ТО «ТОРО» знає важливість кожної складової дослідження:

Повнота інформації – фахівці організації володіють ефективними техніками пошуку потрібної інформації;

Точність інформації – фахівці організації, спираючись на досвід, завжди враховують переваги та недоліки різних технік пошуку інформації;

Аналіз інформації – до проведення аналізу організація, окрім власних фахівців, залучає незалежних експертів, які мають відповідну кваліфікацію та досвід;

Вироблення рекомендацій – організація проводить громадську експертизу нормативних актів, готує законопроекти та вносить поправки в існуючі документи.

Дослідження, виконане ТО «ТОРО», забезпечує інформацією, необхідною для:

- аналізу поточної ситуації;
- визначення проблеми та знаходження шляхів її вирішення;
- відкриття нових напрямків та розробки пріоритетів діяльності;
- дотримання плану діяльності;
- вимірювання прогресу у виконанні поставлених задач;
- формулювання та перегляд майбутніх цілей та задач;
- прийняття виважених рішень щодо використання людських, фінансових та матеріальних ресурсів.

Досвід

Комплексне дослідження по складанню гендерного портрету Кіровоградської області – замовник управління у справах сім'ї, молоді та спорту Кіровоградської обласної державної адміністрації;

Дослідження по виявленню потреб багатодітних родин міста Кіровоград - замовник Фонд імені Стефана Баторія (республіка Польща);

Дослідження по виявленню рівня обізнаності мешканців міста Кіровоград щодо процедури вакцинації та власних прав, пов'язаних із даним питанням – замовник офіс координатора проектів ОБСЄ в Україні;

Громадський моніторинг проведення літнього оздоровлення на Кіровоградщині – замовник проект «Сприяння активній участі громадян у протидії корупції в Україні «Гідна Україна»;

Дослідження щодо виявлення рівня взаємодії органів місцевого самоврядування та організацій громадянського суспільства в місті Кіровограді – замовник Міжнародний Фонд «Відродження»;

Загальнонаціональне громадське спостереження за вступною кампанією 2008 року, в рамках якого в 15 областях України громадському моніторингу було піддано роботу приймальних комісій вищих навчальних закладів III – IV рівня акредитації – замовник проект «Сприяння активній участі громадян у протидії корупції в Україні «Гідна Україна»

Ми розуміємо, що для вирішення складних соціальних проблем або підготовки ефективної відповіді на різноманітні явища, вкрай важливо володіти об'єктивною та повною інформацією щодо обсягів та тенденцій розвитку цих проблем чи явищ. У такій ситуації збір інформації та її експертна оцінка стають одним із найважливіших етапів підготовки програм та проектів.

Ми знаємо яка інформація Вам потрібна, як ефективно планувати та використовувати механізми, процедури та інструменти збору інформації.

Ми можемо надати неупереджену оціночну інформацію.

Я об'являю вас по угах або ас_е дода_ові ап_а, буд_а а, о_а_у_е_а :

Олексій Хмара, президент ТО „ТОРО”,

к.т. +38(0522)27-27-54, +38(0522)27-23-15, khmara@toro.org.ua

Алла Волошина, віце-президент ТО „ТОРО”,

к.т. +38(0522)27-27-54, +38(0522)27-23-17, voloshyna@toro.org.ua

Trainings organization and conduction

E

TORO
of
nars with the following direction:

- self-organization”,
raising”,
tegic
tence of leaders at social work”, “Organization
and
“Project management”;
- participation of the community in self-govern-
ment:
toring”,
issues”,
ership”,
access
tion of advocacy campaigns”, “Effective nego-
tiations”;
- document analysis: „Basis of conducting sur-
veys”,
cial papers/ correspondence”;
- gender: „Organization of the work of dad
schools”, “Basis of gender equality”.

If you are interested in our services or you have additional questions, please, contact us:

*Oleksiy Khmara, TORO President, tel.+38(0522)27-27-54,+38(0522)27-23-15,
khmara@toro.org.ua*

*Volodymyr Bocharov-Tuz, monitoring programs coordinator,
tel. +38(0522)27-27-54, +38(0522)27-23-29, bocharov@toro.org.ua*

Досвід

Я **о**В **а** і **ав** **е** і **в** **а** х **по** угах або **ає** **е** дода **ові** **ап** **а** , буд **а** **а** ,
о **а** **у** **е** **а** :

Олексій Хмара, президент ТО „ТОРО”,

к.т. +38(0522)27-27-54, +38(0522)27-23-15, khmara@toro.org.ua

Алла Волошина, віце-президент ТО „ТОРО”,

к.т. +38(0522)27-27-54, +38(0522)27-23-17, voloshyna@toro.org.ua

Organization and conduction of public events of all levels (logistics and moderation)

*„Grand things are made with grand measures, only nature makes everything for free”
Oleksandr Hertsen*

TORO organizes and conducts public events of different format and complexity:

Presentations – particular type of public speech. The event is different from the speech in many elements: presentations are more free than speeches; they are more flexible; they involve the audience into active participation; the audience who takes part in the presentation can put questions, comment and even interrupt; presentations are a common way of communication among professionals;

Public discussions – mechanism of negotiating interests of various groups, interested in solving some kind of a problem, which are of public interest;

Round tables – form of public discussion of the issues, which implies primary order of speaking, as well as equal rights and positions of all the present;

Public hearings – form of public dialogue, which presupposes equal opportunity for all the interested to express their opinion as for offered problem on the basis of familiarizing with the information, which relates to the relevant problem;

Focus-groups – group discussions of the problems of the researched situation with the aim of obtaining necessary information from the representatives of different social, professional and other population groups; Debates – discussion of any issue, exchange of opinions; can have various forms, but always has similar features: strict timing of speeches and comments, resolution project, which is either adopted or rejected, limited participation of the majority of the present;

Forums – open non-official gatherings of people. Chief figures of forums are people who share their own experience and help to search solutions of urgent problems.

Working meetings – effective opportunity to involve as many participants to understanding and support of specific ways of solving problems, preparing appropriate project decisions.

We have a professional team, able to plan, organize, conduct and moderate public event of any complexity.

We understand that each event has its own aim and the expected result, and its efficiency depends on the maintenance of the selected format.

Therefore, format of each event is worked out depending on the needs and expectations of the customer.

We involve active community members, authority, business and media representatives as the participants.

TORO offers You its experience of organizing and conducting public events in the formats, which proved their efficiency.

Experience

During the last 3 year TORO organized:

- more than 150 working meetings, where more than 500 decisions had been taken;
- more than 100 press-conferences, as a result of which more than 1000 information materials had been published;
- more than 20 round tables, with representatives of more than 50 institutions and organizations;
- more than 10 public hearings, which were visited by more than 600 persons;
- 5 regional forums, each of which had from 50 to 200 participants;

If you are interested in our services or you have additional questions, please, contact us:

Oleksiy Khmara, TORO President, tel. +38(0522)27-27-54, +38(0522)27-23-15,

khmara@toro.org.ua

Alla Voloshyna, TORO Vice-president, tel. +38(0522)27-27-54, +38(0522)27-23-17,

voloshyna@toro.org.ua

VII. НАШІ ПАРТНЕРИ / OUR PARTNERS

Фонд „Євразія” / Фонд „Східна Європа”
Eurasia Fund / East Europe Fund

Проект “Об’єднуємося заради реформ”
(UNITER)
Project “Ukrainian National Initiatives to
Enhance Reforms” (UNITER)

Проект “Сприяння активній участі
громадян у протидії корупції в Україні”
Project “Promoting Active Citizen Engage-
ment (ACTION) in Combating Corruption in
Ukraine”

Міжнародний благодійний фонд “Open
Ukraine”
International philanthropic foundation
“Open Ukraine”

Органи влади різних рівнів Authorities of different levels

34

Міністерство освіти і науки України
Ministry of Education and Science
of Ukraine

Міністерство України у справах сім’ї
молоді та спорту
Ministry of Ukraine of Family, Youth, and
Sport

Управління у справах сім’ї, та молоді
Кіровоградської ОДА
Department of Inner Policy and Public Rela-
tions of Kirovohrad Regional State Admin-
istration

Управління з питань внутрішньої
політики та зв’язків з громадськістю
Кіровоградської ОДА
Department of Family and Youth of Kirovo-
hrad Regional State Administration

VII. НАШІ ПАРТНЕРИ / OUR PARTNERS

Неурядові організації Non-Governmental organizations

Український незалежний центр
політичних досліджень (УНЦПД)
Ukrainian Center for Independent
Political Research (UCIPR)

Дрогобицька організація Комітету
виборців України
Drohobych organization of Committee of
Ukrainian electors

МГО „Школа Рівних Можливостей”
(м.Київ)
School of Equal Opportunities (Kyiv)

Фонд розвитку міста Миколаїв
Fund of Mykolayiv city development

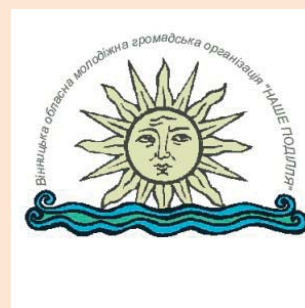
Молодіжна громадська організація
«Нова генерація» (м. Херсон)
Youth civic organization
“New generation” (Kherson)

ГО „Лицем до лица” (м. Одеса)
Civic organization
“Lytsem do lytsya” (Odesa)

Товариство Лева (м. Львів)
Tovarystvo Leva (Lviv)

ВОМГО „Наше Поділля” (м. Вінниця)
“Nashe Podillya” (Vinnytsa)

Всеукраїнська громадська організація
“Асоціація сприяння самоорганізації
населення”

Одеський суспільний інститут
соціальних технологій

Житомирський Обласний Центр
Молодіжних Ініціатив

Регіональне ресурсне агентство
«Крим-Перспектива» (м.Симферопіль)

ГО «Альянс» (м. Донецьк)

Бердянський міський комітет руху
„Педагоги за мир та взаєморозуміння»

Білоцерківська районна молодіжна
громадська організація
«Ліга Української Молоді»

The All-Ukrainian Non-Governmental
Organization “Association For Assist-
ance In Community Self-Organization”

Odesa public institute
of social technologies

Zhytomyr Oblast Center
of Youth Initiatives

Regional Resource Agency
“Crimea-Perspective” (Symferopil)

Allians (Donetsk)

Berdyansk city committee of the move-
ment “Pedagogues for peace and mutual
understanding”

“Liga Ukrajinskoji Molodi”, Youth Non
Government Organization of the Bila
Tserkva district

Інші організації

Кіровоградський національний
технічний університет
Kirovohrad National Technical
University

Кіровоградський державний педагогічний
університет імені В. Винниченка
Kirovohrad Vynnychenko State
Pedagogical University

Державна Льотна Академія
State Flight Academy of Ukraine

Медіа-група „Весь Кіровоград”
Media group “All Kirovohrad”

Кіровоградська обласна державна
телерадіокомпанія
Kirovohrad regional
TV and radio company

“FOTOINFORM”
Актуальные новости WWW.FOTKA.KR.UA

Творче об'єднання „ТОРО” є неурядовою та неприбутковою організацією, що була створена в центрі України та працює по всій території держави. Сьогодні ми з гордістю говоримо про ТО „ТОРО” як про один з провідних аналітичних центрів Кіровоградщини, до послуг якого звертаються органи влади та громадськість, бізнес та міжнародні організації.

Нашою місією є застосування демократичних процедур участі громадян у формуванні і реалізації державної політики на всіх її рівнях.

Ми працюємо для того, щоб:

- допомагати місцевим громадам здобувати знання і досвід у застосуванні демократичних процедур участі громадськості у формуванні і реалізації державної політики на всіх її рівнях;
- сприяти ствердженню України як правової, демократичної держави через впровадження передового вітчизняного та міжнародного досвіду
- допомагати органам влади всіх рівнів працювати більш відкрито, прозоро та результативно;
- сприяти зниженню в Україні рівня корупції задля впровадження системних змін у житті українського суспільства.

Основними джерелами фінансування ТО „ТОРО” є:

- кошти міжнародних фондів та організацій;
- добровільні пожертви приватного бізнесу та державних установ;
- власні кошти Об'єднання та організацій-партнерів.

На і о о д а _ :

- по _ ова ад е а:

25005 . Кі овог ад-5, або е _ а а №48

- ад е а о і у:

25006 . Кі овог ад, ву . Єго ова, буд. 17, по .4

Те е о / а +38(0522)27-27-54

Е е _ о а по _ а info@toro.org.ua

WEB- а _ : www.toro.org.ua

Creative Union TORO is a non-governmental and non-profit organization, which was created in the center of Ukraine and functions on the whole territory of the country. Today we proudly speak of TORO as one of the leading analytical centers of Kirovohrad region, which is addressed by the authorities, the community, business and international organizations for providing of services.

Our mission is to apply democratic procedures of citizens' participation in forming and realizing state policy at all levels

We work in order to:

- *Help local communities to gain knowledge and experience in applying democratic procedures of community participation in forming and realizing state policy at all levels;*
- *Promote the establishment of Ukraine as a legal, democratic country through providing innovative national and international experience;*
- *Help the authorities of all levels to work more openly, transparently and effectively;*
- *Promote the decrease in Ukraine of the level of corruption in order to provide systemic changes in the life of the Ukrainian society.*

The main sources of funding TORO are:

- *international funds and organizations;*
- *voluntary donations of private business and state establishments;*
- *own funds of the Union and Partner-Organizations.*

Our contacts

- postal address:

25005 Kirovohrad-5, postal box №48

- office address:

25006 Kirovohrad, Yegorova Street 17, ap.4

Telephone/fax +38(0522)27-27-54

Email: info@toro.org.ua

WEB-page: www.toro.org.ua

